

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Economische Zaken over de Energieraad op 13 juni 2014. De volledige agenda is opgenomen aan het einde van het verslag.

De voorzitter van de commissie,
Hamer

Adjunct-griffier van de commissie,
Peen

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	<i>Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie</i>	2
	<i>Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie</i>	3
	<i>Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie</i>	4
	<i>Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie</i>	5
	<i>Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie</i>	6
II	Antwoord / Reactie van de Minister	7
III	Volledige agenda	7

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de stukken op de agenda van dit schriftelijk overleg over de Energieraad die op 13 juni a.s. plaatsvindt te Luxemburg. Zij hebben hierbij een aantal observaties en vragen.

Politiek akkoord ILUC

De leden van de VVD-fractie zien op de agenda van de Energieraad de mogelijke aanneming van een politiek akkoord over het voorstel over indirecte veranderingen van landgebruik als gevolg van biobrandstoffen (ILUC). Het voorstel betreft de uitbreiding van de duurzaamheidseisen voor biobrandstoffen in de bestaande Richtlijn brandstofkwaliteit en de Richtlijn hernieuwbare energie. Gaat de Minister instemmen met het compromis in de Raad? Zo nee, zal Nederland dan tegenstemmen of zich onthouden van stemmen? Zal hij daarbij een stemverklaring afleggen? Verwacht hij dat het Europees Parlement bij de onderhandelingen dit najaar nog in staat zal zijn om het voorstel meer in de Nederlandse richting te buigen? De leden van de VVD-fractie constateren dat de discussie over ILUC-factoren in Brussel al jaren duurt en dat het lastig is om zowel beleidsmatig, als wetenschappelijk, consensus te vinden over de CO₂-impact van gewassen en invloed op het landgebruik. Is de Minister daarom bereid om het actief nastreven van de ILUC-factoren te laten varen? Is de Minister bereid om op enige termijn een einde te maken aan dubbeltellingen voor biobrandstoffen? Hiermee wordt de administratieve lastendruk verlaagd. Is Nederland bereid om afvalstoffen en residuen die ook toepasbaar zijn als grondstof voor biobrandstof te erkennen, zelfs als er alternatief denkbare toepassingen mogelijk zijn? De vraag is namelijk of dat denkbare alternatief ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Momenteel vormt dit een belemmering en loont verder innoveren met behulp van reststromen niet. Het is voor de biobrandstofproducten eenvoudiger om de makkelijke weg te kiezen. Experimenteren om nieuwe afval/restgrondstoffen geschikt te krijgen voor toepassing in biobrandstof blijft dan uit. Dat vinden deze leden zonde. Het lijkt tegengesteld aan het streven naar innovatie in meer geavanceerde biobrandstoffen. In het buitenland gaat men hier ruimer mee om. Deze leden vragen de Minister of hij bereid is hier het gesprek over te voeren met de branche?

Europese strategie voorzieningszekerheid

Mede naar aanleiding van de gebeurtenissen in Oekraïne heeft de Commissie een voorstel gepubliceerd met een strategie voor Europese energievoorzieningszekerheid (ook wel aangeduid als Energie Unie). Deze

wordt tijdens de Energieraad besproken, maar mogelijk ook tijdens de Raad in juni. De leden van de VVD-fractie zien aankomen dat de regeringsleiders tijdens die Raad belangrijke besluiten zouden kunnen nemen die richtinggevend zijn voor het Europese energiebeleid voor de komende jaren. Op verzoek van deze leden heeft de Kamer dan ook om een brief gevraagd met de inzet van de Minister op deze energievoorzieningszekerheidsstrategie, voorafgaand aan het algemeen overleg dat hierover voor de Energieraad plaatsvindt («een informeel behandelvoorbehoud») en het verzoek geen onomkeerbare stappen te nemen. Zij willen graag de concrete inzet weten van de Minister en welke boodschap hij hierover tijdens deze Energieraad voor het voetlicht zal brengen? Waar gaan de gesprekken over als gesproken wordt over een Energie Unie? Gaat dit over samenwerking op energie-infrastructuur of ook om gemeenschappelijk inkopen? Hoe gaat hij zijn collegaministers winnen voor zijn standpunt? Welke lobby voert hij nu al in Brussel, en wat is het antwoord van de Minister op de vragen die het Griekse voorzitterschap via haar discussiedocument aan de Energieraad voorlegt? Kan de Minister ook een overzicht geven van de posities van de andere EU-lidstaten ten aanzien van de ideeën van een energie unie?

Fiche Mededeling blauwe energie

De leden van de VVD-fractie zijn het eens met de inzet van de Minister dat de coördinatie door de Commissie van een Europees beleidsraamwerk voor energie-innovatie een voordeel kan bieden, maar dat die coördinatie zich moet beperken tot die onderwerpen waar deze daadwerkelijke meerwaarde biedt. Zij sluiten zich dan ook aan bij de kanttekeningen die de Minister plaatst bij een rol voor de Commissie bij de besluitvorming over infrastructurele voorzieningen als zeehavens. Zij vragen de Minister dan ook het uitgangspunt dat lidstaten verantwoordelijk zijn en moeten blijven voor het ruimtelijke ordeningsbeleid met betrekking tot de zee en de land-zee interacties in Brussel actief uit te dragen. Kan de Minister een overzicht geven van het krachtenveld in de EU, welke positie hebben welke landen?

Kan de Minister verder een overzicht geven van alle noemenswaardige (onderzoeks)projecten en andere ontwikkelingen op het gebied van «oceanenergie» (golfslagenergie, getijden(stroom)energie, osmose-energie en energie uit temperatuurverschillen in het zeewater) in Nederland? Wat is zijn appreciatie van die projecten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de fractie van de PvdA hebben met instemming kennis genomen van de agenda voor de energieraad.

Deze leden zijn over het algemeen positief over de inzet van de Nederlandse regering maar hebben nog een aantal opmerkingen en vragen.

Deze leden stellen tot hun spijt vast dat er in de Europese Unie geen draagvlak lijkt om een plafond in te stellen van 5% conventionele biobrandstoffen in 2020. De Minister geeft aan dat er gewerkt wordt aan een compromisvoorstel met een plafond van 7% en eventueel aangevuld met een nationale subdoelstelling van 0,5% voor geavanceerde biobrandstoffen. Deze leden steunen deze inzet van de Minister. Deze leden stellen vast dat als er een compromis kan worden gesloten dat leidt tot aanpassing van het huidige beleid dit hoe dan ook een verbetering is. Zij vragen de Minister om een eventueel compromis voor te leggen aan de Kamer voordat tot besluitvorming wordt overgegaan.

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de conclusies van de Europese Commissie met betrekking tot de mededeling energieprijzen en concurrentiekracht. Een van de oplossingen die niet wordt genoemd is het deels verschuiven van de energiebelasting naar grootverbruikers. Vanwege concurrentieoverwegingen wordt hier niet toe overgegaan maar als er op Europees niveau overeenstemming bereikt zou kunnen worden over een (lichte) verschuiving dan zou in ieder geval het Europese speelveld niet verstoord raken. In dat geval zouden in ieder geval alle bedrijven die op Europees niveau concurreren (iets) meer energiebelasting kunnen gaan betalen wat ruimte geeft voor een verlaging voor de kleinverbruikers. Welke mogelijkheden ziet de Minister op dit vlak?

Deze leden merken tot slot op dat ze het eens zijn met de positief-kritische inzet van de Minister aangaande de mededeling blauwe energie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van de voorstellen, maar hebben nog een aantal opmerkingen.

Politiek akkoord ILUC

De leden van de fractie van de SP zijn teleurgesteld de uitkomsten van de eerdere overleggen op dit punt en hebben moeite met de nieuwe compromistekst. De leden waren ingenomen met de eerdere Nederlandse stellingname (bredere inzet stimulering van geavanceerde biobrandstoffen en een maximale grens van 5% voor conventionele brandstoffen). De leden vernemen graag of Nederland wel of niet zal instemmen met het compromis van de raad. Zo nee, zal Nederland dan instemmen of zich onthouden van stemmen? Wordt daarbij een stemverklaring afgelegd.

Deze leden zijn benieuwd te vernemen wat de eventuele gevolgen zullen zijn van een mogelijke tegenstem van Nederland en/of van het niet aannemen van deze richtlijn. Is er wellicht een mogelijkheid om bij het Europees Parlement bij de onderhandelingen van dit najaar het voorstel meer in de Nederlandse richting te buigen? Wat is naar verwachting het effect van de geboden ruimte die het akkoord aan lidstaten biedt om onder de gestelde norm te gaan zitten, wanneer deze een van de drie in het voorstel genoemde redenen kan aanvoeren: 1. Beperkt potentieel om deze brandstoffen te produceren, 2. Beperkingen van nationale markt voor transportbrandstoffen of de samenstelling en toestand van de wegvoertuigen in het land, 3. Nationaal beleid gericht op het bevorderen van het gebruik van elektriciteit voor het wegvervoer? Is hier onderzoek naar gedaan? De leden van de SP-fractie willen daarnaast geïnformeerd worden of en op welke wijze gecontroleerd wordt. Wat zijn de eventuele juridische consequenties of sancties welke een land opgelegd kunnen worden? Hoe wordt voorkomen dat we te maken krijgen met een nieuwe papieren werkelijkheid?

Fiche mededeling Blauwe energie

De leden van de fractie van de SP hebben kennis genomen van voorliggend fiche. Deze leden krijgen graag meer informatie over de wijze waarop de consequenties voor natuur en milieu in kaart gebracht worden. De zin dat «de werkgroep gezamenlijke initiatieven zal aanmoedigen voor monitoring van milieueffect van bestaande en geplande installaties, alsook vernieuwende manieren om de effecten van oceaanenergie op het mariene niveau te beperken» laat veel ruimte om zaken niet in te vullen. Deze leden spreken de hoop uit dat er daadwerkelijk werk gemaakt wordt van het in kaart brengen van de natuur – en milieueffecten. Daarnaast

vernemen de leden graag op welke niveau wordt besloten over de al dan niet wenselijkheid van vernieuwende technieken in dezen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennis genomen van de inbreng voor de Energieraad op 13 juni en zijn met name geïnteresseerd in de plannen op het gebied van blauwe energie. Deze leden zijn van mening dat deze manier van energieopwekking veel kansen biedt voor de transitie naar duurzame energie en onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Deze leden hebben nog wel een aantal vragen naar aanleiding van de ontvangen stukken.

De leden van de D66-fractie vragen de Minister om de uitkomst van de discussie over de Europese Energiezekerheidsstrategie die in de Energieraad wordt gevoerd, naar de Kamer te sturen voor het AO Europese Energiezekerheidsstrategie van 18 juni.

De leden van de D66-fractie lezen in de fiche Blauwe Economie dat de Europese Commissie potentie ziet in oceaanenergie als vervanger van fossiele brandstoffen. Deze leden onderschrijven dit ook en wil investeren in vernieuwende vormen van opwekking van duurzame energie. Het ontbreekt in de fiche echter aan doelen: Nederland wilde liever spreken over ambities dan over doelen. Welke redenen liggen hier achter en verkleint het ontbreken van doelen niet de daadkracht van de plannen?

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister kan toezeggen dat Nederlandse milieuorganisaties worden betrokken bij het forum van blauwe energie, maar ook de grote Nederlandse offshore-industrie? Is de Minister het met deze leden eens dat het van belang is dat de Nederlandse industrie wordt gesproken vanwege de leidende positie die zij heeft in de wereld.

De leden van de D66-fractie lezen in de fiche dat er een studie wordt gestart naar de te verwachten bijdrage voor de lange termijn en de economische kansen van de verdere ontwikkeling van de sector van oceaanenergie. Wanneer wordt dit onderzoek verwacht? Kunnen daarbij ook de potentie voor de binnenlandse energieproductie worden meegenomen? Zal er ook onderzoek worden gedaan naar de stand van Nederlandse innovatieve industrie op dat gebied? Wil Nederland voortouwen nemen in het opstellen van criteria voor dergelijk verkennend onderzoek door de Europese Commissie?

De leden van de D66-fractie lezen ook in het fiche: «De mededeling is door de Commissie opgesteld met het oog op te realiseren doelstellingen die verbonden zijn aan drie onderscheiden beleidsterreinen: industrie/werkgelegenheid, energie/voorzieningszekerheid en klimaat/CO₂-emissiereductie. Nederland acht in een vroegtijdig stadium van het actieplan duidelijkheid over mogelijke prioritering van deze doelstellingen gewenst» Deze leden vragen de Minister welke prioritering gehanteerd worden en welke acceptabel worden gevonden?

De leden van de D66-fractie lezen dat de regeldruk en administratieve lasten beperkt zijn bij gebruik van oceaanenergie en vragen de Minister of hier onderzoek naar gedaan is en een realistische berekening beschikbaar is van de regeldruk.

De leden van de D66-fractie horen graag van de Minister of het compromis over biobrandstoffen ook ruimte geeft aan individuele lidstaten om striktere percentages te hanteren voor de binnenlandse markt.

De leden van de D66-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat er een voorstel ligt dat lidstaten een subdoelstelling in hun regelgeving moeten opnemen, maar dat lidstaten aan de hand van een vaste set criteria ervoor kunnen kiezen daar nationaal van af te wijken. De leden vragen de Minister of dit voorstel ook ruimte geeft aan individuele lidstaten om een lager subdoel voor conventionele biobrandstoffen te hanteren? Kan de Minister tevens ingaan op de inhoud van de vaste set criteria?

De leden van de D66-fractie lezen tevens in de geannoteerde agenda: «Waar het gaat om leveringszekerheid blijft Nederland van mening dat nationale maatregelen in de vorm van capaciteitsmechanismen onwenselijk zijn omdat deze onvermijdelijk grensoverschrijdende effecten hebben en zullen leiden tot verstoring van de elektriciteitsmarkt.» Kan de Minister aangeven hoe andere landen hierin staan, welke capaciteitsmechanismen er in andere lidstaten worden gehanteerd en wat het voorstel van NL is om om te gaan met deze ontwikkeling?

De leden van de D66-fractie lezen dat «begin 2015 een conferentie zal worden georganiseerd in Den Haag waar een verklaring over de modernisering van het Energiehandvest aangenomen zal kunnen worden.» De leden vragen de Minister hoe hierop is gereageerd en wanneer wordt de Kamer uitvoerig hierover geïnformeerd? Hoe verhoudt Klimaaten energieraamwerk zich hiertoe? En wat wordt de inzet vanuit Nederland?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennis genomen van de geannoteerde agenda voor de Energieraad en willen graag nog enkele vragen stellen.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden het gebruik van biobrandstoffen waarvan de productie direct dan wel indirect concurreren met de productie van voedsel zeer zorgwekkend. Zij zouden het gebruik van dit soort biobrandstoffen het liefst zo snel mogelijk tot nul reduceren. Het voorliggende compromisvoorstel van het voorzitterschap waarin het gebruik van dit soort biobrandstoffen nog mag toenemen tot 7% van de brandstoffenmix moet dan ook naar mening van deze leden verworpen worden door de Minister. In de geannoteerde agenda lezen zij dat de Minister de onderhandelingen over dit compromisvoorstel nog afwacht, en nog geen beoordeling geeft van het voorstel. Waar hangt de goedkeuring dan wel afwijzing van het voorstel voor de Minister van af? Een subdoelstelling voor een inspanningsverplichting voor 0,5% van de meest geavanceerde biobrandstoffen maakt het bijmengen van 7% ordinaire biobrandstoffen, waarvan de productie een grote bedreiging is voor het klimaat, de biodiversiteit en de voedselzekerheid toch zeker niet goed? Graag een reactie van de Minister. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie willen voor de Minister afreist naar Brussel graag de garantie dat hij niet in zal stemmen met het voorliggende compromisvoorstel als deze 7% niet fors naar beneden wordt bijgesteld.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren informeren tevens naar de voornemens van de Minister mochten de richtlijnen onverhoopt toch zo aangenomen worden dat een verdere groei van conventionele biobrandstoffen op Europees niveau mogelijk gemaakt wordt. Behoudt

Nederland zich het recht voor om op nationaal niveau de zaken zo te regelen dat het gebruik van conventionele biobrandstoffen in Nederland niet verder mag groeien dan het huidige percentage, en dat er tevens een korte termijn wordt gesteld waarbinnen het gebruik van conventionele biobrandstoffen helemaal wordt gestopt? Zo ja, op welke wijze en termijn wil de Minister dat realiseren? Zo nee, waarom niet, en hoe verhoudt zich dat tot de ambities van de Minister op het gebied van het stoppen van het mondiale biodiversiteitsverlies en het garanderen van voedselzekerheid?

II Antwoord / Reactie van de Minister

III Volledige agenda

Geannoteerde agenda van de Energieraad op 13 juni 2014

Brief regering d.d. 28-05-2014, Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp, Zaaknummer 2014Z09824.

Verslag van de Energieraad van 4 maart 2014

Brief regering d.d. 21-03-2014, Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp, Kamerstuk 21 501-33-470

Verslag van de Informele Energieraad van 15 en 16 mei 2014

Brief regering d.d. 28-05-2014, Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp, Zaaknummer 2014Z09826

Fiche: Mededeling blauwe energie

Brief regering d.d. 28-02-2014, Minister van Buitenlandse Zaken, F.C.G.M. Timmermans, Kamerstuk 22 112-1799